

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.01.2018 § 17

HEL 2017-010752 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Pilvi Torstin toivomusponnosta:

Lainsäädäntö ja nykytila

Toivomusponnossa painotetaan kaikkien koulujen ja päiväkotien korkean ja yhtä hyvän laadun varmistamisen sekä yhdenvertaisuuden toteutumisen tärkeyttä koko kaupungin alueella.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatua sekä yhdenvertaisuuden toteutumista edistetään monella eri tavalla. Päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle on lain mukaan laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, johon kirjataan tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista on arvioitava ja suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa ja tätä useammin, jos lapsen tarpeet sitä edellyttävät.

Opetushallituksen laatiman Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjan (2016) mukaan varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, jolla on tehtävänä edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatusta velvoitetaan järjestäjä arvioidaan antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistumaan ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Laissa mainittu ulkopuolinen arvioijataho on Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). Karvi tukee varhaiskasvatuksen järjestäjien laadunhallintaa ja arviointikulttuurin vahvistamista laatimalla varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelman ja kehittämällä sen edellyttämiä laadunhallinnan ja arvioinnin malleja ja käytänteitä sekä laadukkuuden mittareita.

Myös perusopetuslaki velvoittaa vastaavanlaiseen oman toimintansa arviointiin ja velvoittaa osallistumiseen ulkoiseen arviointiin (Karvi).

Opetuksen järjestäjän itsearviointi sisältää sekä opetuksen järjestäjätason arvioinnin että koulukohtaisen arvioinnin. Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa. Perusopetuksen opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa (2014) todetaan, että jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista. Pyrkimys korkeaan laatuun ja toiminnan tasalaatuisuuteen sisältyy siten jo perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman laadinnan perusteisiin.

Helsingin kaupunki edellytti aiemmin, että silloiset virastot ja laitokset tekivät itsearvioinnin omasta toiminnastaan kerran valtuustokaudessa Euroopan laatupalkintokriteereillä (EFQM). Viime vuosina opetusviraston alaiset suomen- ja ruotsinkieliset peruskoulut ovat tehneet itsearvioinnin perusopetuksen laatukriteereistä johdetulla Hyvin toimiva koulu -mallilla ja ruotsinkieliset päiväkodit vastaavalla päiväkoteja koskevalla mallilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön perusopetuksen kansallisiin laatukriteereihin perustuva Hyvin toimiva koulu -malli tehtiin Helsingin peruskoulujen laatutyön tueksi. Hyvin toimiva koulu -mallissa tarkastellaan hyvän laadun edellytystekijöitä kuten johtamista, henkilöstövoimavaroja, opetuksen ja hyvinvoinnin suunnittelua sekä opetussuunnitelman toteutumista. Suomenkieliset päiväkodit ovat tehneet itsearviointinsa varhaiskasvatuslain pohjalta. Vuoden 2018 talousarvion noudattamisohjeissa kaupunkitasoista velvoitetta tehdä itsearviointi ei ole enää mainittu kuten viime vuosina. Kaupunki ei siis enää välttämättä edellytä itsearviointeja, ellei tällaista velvoitetta esitetä myöhemmin jossakin muussa yhteydessä.

Miten jatkossa voidaan toimia

Laatuohjelman tuloksista, jotka valtuutettu Torsti esittää raportoitavaksi vuodesta 2018 alkaen kerran vuodessa kaupunginhallitukselle, voidaan luotettavimmin raportoida esittämällä keskeisten laatua kuvaavien mittareiden tulokset kaupunginhallitukselle. Toimialalle siirtyneillä virastoilla on ollut omia laatua koskevia mittareitaan. Varhaiskasvatuksessa on ollut käytössä mm. päiväkotien asiakastyytyvyyttä, päivähoitoon pääsyä lähialueelle, päivähoitoon osallistumista ja lasten hyvinvointia koskevia mittareita. Peruskouluissa on ollut oppimistuloksia, hyvinvointituloksia, oppilaiden osallisuutta, liikuntaa, harrastustoimintaa sekä lähikouluperiaatteiden toteutumista koskevia mittareita. Näitä tuloksia on esitetty toimintakertomusten yhteydessä. Nämä mittarit tulee yhtenäistää siten, että sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on käytössä vastaavat mittarit silloin, kun se on mahdollista. Keskeisten oppimiseen, hyvinvointiin, palvelukykyyn sekä syrjäytymisen ehkäisyyn

liittyvien ja käytössä olevien tunnuslukujen tulokset voidaan jatkossa julkistaa kootusti ajantasaisina internetissä. On kuitenkin tarpeen huomata, että kaikkia tuloksia ei kerätä vuosittain (tämä koskee esimerkiksi oppimistuloksia ja kouluterveyskyselyn tuloksia).

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa tehdään lisäksi lukuisia toimenpiteitä lasten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi PD-raham (positiivisen diskriminaation rahan) jakaminen kouluille ja päiväkodeille tiettyjen määriteltyjen kriteerien mukaan ja maahanmuuttajien kotouttamistoimenpiteet. Kaikkien näiden lukuisten toimenpiteiden vaikutuksia ei ole yksiselitteisesti osoitettavissa. Nämä erilaiset toimenpiteet voidaan kaupunginhallitukselle raportoinnin yhteydessä todeta vuosittain.

Oman tietopohjansa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laadun arvioinnille antavat myös oman toiminnan arvioinnit ja ulkoiset arvioinnit. Yhteenvedot näistä arvioinneista voidaan raportoida mahdollisuuksien mukaan myös kaupunginhallitukselle. Usein arviointeja ei kuitenkaan tehdä vuosittain vaan harvemmin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa toivomusponnen ehdotusta selvittää mahdollisuutta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen laatuohjelman valmistelemiseksi. Laatuohjelmassa on esitetty ne mittarit, joilla päiväkodit ja peruskoulut arvioivat omaa toimintaansa korkean ja tasalaatuisen palvelun varmistamiseksi, ja joilla ne raportoivat toiminnastaan kaupunginhallitukselle vuosittain. Toimiala tekee laatuohjelmaehdotuksessaan esityksen myös siitä, miten se raportoi kaupunginhallitukselle vuosittain muista tähän asiaan liittyvistä toimenpiteistään ja tietopohjastaan, esimerkiksi itsearviointien tuloksista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Leena Oulasvirta, laatupäällikkö, puhelin: 310 80563
leena.oulasvirta(a)hel.fi
